

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 6. sušca 1856.

List 10.

Sveti postni čas.

Zdaj, kristjan, so dnevi zlati.

Zdaj je čas zveličanja,
Dnev letih nikar ne trati.
Ne odkladaj boljšanja,
Tak' katoliška cerkev pravi
Tebi sveti postni čas.
Ko je Jezus v pušavi
Ojstro postil se za nas.

Bog nam po preroku pravi:
K men' se spreobrnite zdaj,
Vsak se hitro grehu ustavi.
To je pot v sveti raj.
V post' molitvi in jokanju
Morate se pokorit',
V ojštrim in spokornim djanju
Zopet milost zadobit'.

Jezus je v pušavi molil,
Postil se, premišljeval,
K' je veliko delo zvolil.
Deb' ljudi spreobračeval;
Ko je sklenil se darvati
Za nje v terpljenje, smert,
Jih v nebesa pripeljati,
Potolazit' Božji serd.

Delaj, človek, za dušo zmiraj,
V svetim post' se bolj skerbi,
Zdaj ji dobrih del nabiraj.
Pred peklam jo zdaj otmi:
De bo Jezusa terpljenje
Tebi v poboljšanje.
In njegovo zasluženje
Dusi v zveličanje.

V to te sveta cerkev vabi,
To te Jezus sam uči:
O kristjan, le ne pozabi
Si postaviti pred oči
Svoje duše drago ceno
Po terpljenji Jezusa;
Prosi vsak dan gnado eno:
Praviga poboljšanja.

Zdaj v duhovno pojdi pušavo,
V svoje serce se podaj.
Izprasu s skerbnoštvu pravo
Svojo vest na tanko zdaj:
Pregleduj vse skrite kote,
Svojga serca nagnjenje,
De spoznaš vse grehe, zmote,
Ino vse pohujšanje.

Ko si v vestnim izprašvanju
Svoje grehe prav spoznal,
Glej, de v britkim jih jokanju
Bos pred Bogom obžalval!
Lej: nar boljšiga Očeta
Si razzalil toliko krat,
Naj se naj ljubezen sveta
Jame k njemu spet ravnat'!

O spovej se iz serca čisto,
Kar si kolj kadaj gresil.
Srečen boš še uro tisto
Odpušanje zadobil:
In boš po cerkven' zapovdi
Vredno Jezusa prejel,
Ter po prav resnični spovdi
Duso pred peklam otel.

S pomočjo pa gnade Božje
Tud za grehe zadostuj.
Poskerbi si vse orožje,
Hudo nagnjenje strahuj:
Moli, premišljuj, se postni,
Greha se le vedno bran'.
Daj slovó sveta norosti,
Jezusu prav zvest ostan'.

J. Burja.

Bogoljub dvomečimu Bernardu.

II.

Od neskončniga usmiljenja Božjiga.

(Dalje.)

Sv. Janez Klimak nam neko prikazen pripoveduje, ki bi nam rečeno resnico kaj poterditi utegnila: — „Hudoben mladeneč, kteriga je milost Božja na pot spreobrnjenja klicala, se poda skesan zavoljo svojih pregreh v neki zavoljo svetosti mnihov posebno sloveč samostan; komaj vanj pridši pade pred opata na kolena ter ga za Božjo voljo prosi, de bi ga v red sprejel. Tode opat, kterimu je pregrešno življenje mladenečvo predobro znano bilo, se v to privoljenje obotavlja, marveč ga skuša, ali bi se tako serčniga čutil, vsih svojih kadaj dopernešenih grehov v pričo

vsih mnihov se spovedati. Mladeneč trdi, de je v to perpravljen, če je treba, tudi sredi mesta Aleksandrije. — Bila je nedelja. Mladeneč, ves skesan v sercu, v spokorivni obleki stopi v sredo cerkve ter pričó 230 mnihov našteva vse svoje ostudne grehe med jokam in stokam tako, de so vsi pričujoči stermeli nad prevelikim in grozovitim številam moritev, tatvin, Božjih ropov itd., kakor tudi nad nenavadnim njegovim serčnim spokorjenjem. — Med to očitno spovedjo je pa neki silno pobožen mnih zapazil moža strasniga pogleda, ki je v eni roki tintnico in ves popisani list, v eni pa peró deržal; zapazil je dalje, de je on vsaki greh, kteriga se je on spovedal, s peresam zbrisal: tako de so po dokončani spovedi vsi grehi na listu in v duši spokorjeniga mladeneča zbrisani bili. — Bernard! na svetost tega, ki nam to pogodbo pripoveduje, se zamoremo zanesti, de je vsa res. Tode naj bi tudi vsa le zmišljena bila, gotovo je pa, de nam Bog, kakor uni čudni mož mladeneču, kakorsnekoli verste pregrehe koj zbrise iz našiga serca in iz svojiga spomina, kakor hitro skesani k njemu pribežimo in ga odpušnja prosimo. In po neštevilnokrat dopernešeni pregrehi nam pri zarés skesano ponovljeni prošnji za odpušenje ravno tako pripravno odpusa, kakor po pervim po svetim kerstu storjenim grehu, tako, de se jih ne bode nikoli več spominjal, ne nam očital na zadnjo uro ne pri sodbi, podelivši nam vse zaupanje, kakor svojimu naj zvestejšimu služabniku, in ima se za nas večno plačilo pripravljeno v nebesih. Bernard! ktero peró, povej mi, zamore popisati, kteri jezik izreči, ktera pamet zapopasti preveliko, neskončno usmiljenje Božje do grešnika!

Vse to o Božjim usmiljenji rečeno ne izvira iz kake prenapete domišljije, ampak sam večni Bog nas tega v sv. pismu prepričuje: „Če se hudobnež za vse svoje grehe, ki jih je storil, spokori . . . bo živil in nikdar ne umerl. Vsih njegovih hudobij, ktere je dopernašal, se ne bom več spomnil“. Eceh. 18, 21—22. „Če svoje grehe spoznamo“, govori po s. Janezu, je On zvest in pravičen, de nam naše grehe odpusti“ 1. Jan. 1, 9. In dalje: „Če se spreobrnete, bo Bog vse vaše grehe v globočino morja vergel“. Pretuhtajmo te besede. Če se kamen v neizmerno globočino morja verže, ga noben človek več ne dobi. Tako pravi Bog, de bo z našimi grehi delal, ko smo od njega odpušenje zadobili. Zbrisal nam jih bo tako, kakor de bi jih nikoli ne bili doprinesli; nikdar nam jih ne bo očital ali ž njimi nadlegoval, ne zdaj ne v večnosti. Opuštvivši vse drugo spomnim tukaj samiga Jezusa Kristusa, ki nas je posebno o „usmiljenji Božjim do grešnika“ obilno in razložno v lepih prelikah, pa tudi z lastnim djanjem poučeval. (K. sl.)

Srednje - afrikansko.

Z Gondokore 19. rožnika 1855. V. — Mi-slite si kraj Barijanov. V nekoliki daljini je zopet druga mala naselbina. Viksi je matat, poglavar. Tu on stanuje s svojimi ženskami in otroci, s podverženimi in v vojski vjetimi ko gospodovavec tistiga kraja, in nihče nima z njim zapovedovati. Dekle se omoži v drugo naselbino, kupijo jo tako rekoč z odločenim številam krav. Ni ji pa vseč, se verne k staršem, leti pa krav nočejo nazaj dati — tedaj vojska. Ranijo ali ubijejo koga kateri iz družiga kraja. Ako vojska na to res ne skipi, vender masevanje ostane, in prvi, ki ga vidijo, mora umreti. Tako se zgodi de ljudje velikrat ne smejo deleč varno hoditi, sosesečani se bojé sosesečanov in drugi nad drugimi vpijejo. Le samo ženske smejo varno hoditi in pa dosihmal tudi misijonarji. Zenske pridejo tudi v vojsko, de rane izlizu-jejo, ker zamurci psice ostrupujejo; ali pa sicer pri ranjenih ali bolnih strežejo. Ženski kaj žaliga storiti je zoper postenje. Prave ali pa dozdevne dedine (verbne) pravice so pogosto priložnosti k dolgim vojskam. Nekoliko delj od tod se je tako dogodilo. Neki potepence je oskrnil deklino družiga kraja. Ta pregreha je celo v očeh divjih zamurcov tako velika, de se mora z vojsko strahovati. Takó prepir in boj v deželi. To je gotovo tudi reč, ki ne donáša blagoslova, ampak prekletstvo. Mnogoteri so zadržki evangelija, pa tudi marsikteri pripomočki: čez vse pa moč besede Božje, ki je meč, kateri na dve plati reze in serce presune. Molimo k Bogu, de naj ta dvoje-strinski meč nad vso Bariško deželo zmaga, de loči, kar se ima ločiti, de konča, kar ima končaniga biti, izseka, kar je izsekati. Potem bo nebeski mir prišel v serca, mirna zaveza se bo sklenila s pridruženjem k Božji družini na zemlji. Bog daj serčnost, stanovitnost in moč v oznanovanji besede Božje. Gospod Provikar imajo srečo, de so v oziru jezika in zapopadkov mnogo poiznašli, kar ni lahka reč, de zamoremo ljudstvo nar viksi resnice precej zanesljivo in umljivo učiti. To je velik in vesel dobiček za misijonarja. Sklep bodi: Z Bogam, za Boga pod Marijo brambo.

— 26. rožnika VI. — Dosihmal nisim pri Barijanih nikakoršniga posebniga bogočastja zasledil. Zdi se mi, de ljudstvo od Boga čisto nič ne vé. Sledi od zavednosti nekiga nar viksigga bitja se kažejo sem ter tje. Tudi umerjočnost duše se jim dozdeva. V nekoliki daljini od Gondokore je verh gore, s kteriga marsikterikrat bobnenje in potres prihaja. Barijan pravi: To delajo duhovi. Tudi vrazarji (coperniki) so tukaj. S kakošnimi sleparijami ravno de se pečajo, ne vém: bojé se jih pa zlasti mahomedanski brodarji. Nasiga mizniga strežaja je bila enkrat merzlica napadla, de se ni zavedel in v bledenji je klical: „Ludje, ljudje, copernik!“ Eden služabnikov prinese močno diseco korenino in je bil z njo dim napravljen in uni v zavednost pokajen. Arabci blezo mislijo, de je ta korenina pomoček zoper copernijo, copernik pa, so mislili, de ne more noben drug biti, kakor znanec, ki večkrat pride v našo hišo. Čez nekaj časa je bil domisljevani copernik umorjen. (To je tudi pri nejevernikih žalostni sad peklenskih vraz, kakorsnih se celo kristjanje ne sramujejo, naj se jim se tako pripoveduje in uči, de so vraze v prvi Božji zapovedi prepovedane. J.) Marsikteri poglavarji ljudi semijo, de imajo dež v svoji oblasti. Na Belinjanu so močno vdani ti prazni veri. V našim kraji imajo sploh vero: Bog je gospod vode. Oblastniki vode na Belinjanu si dajo vodo drago plačati. Poljski sadež, se vé de, ve-

likrat potrebuje dežja, in dežja večkrat po več dni ni. V ti sili so šli ljudje k nekimu poglavarju in hotli, de naj dežja da. Takrat ga jest nimam, reče poglavar, drugi ga ima. Gredó k drugimu in ga vprašajo: „Imaš dež?“ „Imam ga, pa ga ne dam, dokler toliko in toliko volov ne priženete“, je odgovor. Ljudje se naveličajo velikrat tirjanih volovskih davkov in gredó sami po dež. Dežjarju trebuch razparajo, in de bi ne slišal vodniga suma, so mu tudi usesa odrezali. Pravi hrup je vstal. Nigila, ki tudi slovi kakor dežjar, je bil k Berijanam pobegnil. Na Belinjanu je turška naselbina zavoljo kupčije s slonokostjem. Tudi ta je bila v veliki nevarnosti. Nič ne škoduje, ako se mohamedanstvo ne more vkoreniniti. Iz tega in poprejšnjiga se nekaj razvidi naš stan. Misijon ima ljudstvo klicati, ki živi brez spoznanja Božjiga, vnemarnost in vetrenost tega ljudstva krotiti, in ga za cerkev Božjo pridobiti. Bog daj milostno misijonu prave pomočke, uči naše roke, de prave pomočke prav obračajo, de bomo Božjo vojsko zvesto vojskovali. Prosimo Boga, de bi misijonu solnce gnade ne zašlo, ampak mu dalje svetilo, dokler niso te vojske Božje v našim velikim namestništvu dokončane, de se zazna ljubeznjivi dan kersanstva, in bo na večeru in jutru, na poldnevu in polnóci česeno in hvaljeno Božje ime. — Se nekaj k zgodovini ljudstva. Pred štirinajstimi dnevi je bil prišel od delj človek v ročni košarici nekaj žita prodajat. Na našim dvorišu je ravno barrantal z eno poglavarjevih žen. Dala mu je za žito nektore školjke (mišeljne). Prodajavcu je bilo premalo, hotel jih je več, ali pa žito nazaj. Poglavar je bil pričujoč, de bi s svojo kraljevo veljavo bolji kup kupčijo napravil: „Žena nima več, pusti!“ „Jest z ženo kupčujem, tih bodi“. Poglavar začne zabavljati, uni pa tudi; ni poznal njih černiga veličanstva. . . Razzaljeno veličanstvo se vzdigne, razsodbo v djanji pokazat. Popade kos opeke in ga verze v reveza; drugi ljudje pa ravno tako. Obsojenec beži in ga preganjajo kakor serno. Ze leži na zemlji in divja derhal z opečnimi kosi na njega meri. Bil sim ravno v misijonisti in sim pri odprtih vratih gledal, kaj de se godi. Berz grem ven proti poglavarju, ga k pokuju opominjat. Preganjanec je bil hitro vstal in v misijonistično pobegnil. Berz se nazaj vernem preganjanca branit, ki je pri vratih stal in se revez tresel kakor šiba. V strahu, de ga bom ven spodil, milo kliče in roke steguje: Nan aburo, nan aburo (žal mi je, žal mi je.) „Le tukaj pri miru bodi in vsedi se!“ Zopet grem poglavarja izpraševat. V tem so bili že g. Provikar prisli, in so togotniga poglavarja umirili, rekoč: Ni te poznal, pri miru ga pusti! Oh, pa ta revez! Opečni kosovi so sledi za seboj zapustili: veliko oteklino na čelu, rano na sencih, rano na glavi, več ran na herbtu. Gosp. Daninger je dal ranjencu arnike, de naj si rane izmija. Vse dopoldne potlej je revez v misijonistični sedel in se je tresel od britkosti in straha. Naznanilo tega prigodka je hitro v njegov kraj prišlo in njegovim ljudjem močno oboroženi opoldne tukaj pridejo. Ranjenec je dobil se malo kosila ter je bil v miru odpravljen. Ginljiva je bila njegova hvaležnost za našo malo postrežbo. Bil je revez predeleč od tod in ni bilo več nadaljniga naznanila, de bi bil gosp. Daninger šel mu rane ogledat. Bolj gerdi dnevi so bili, in zamurec ni imel nič obeze, razun kar je dobil od misijona. V malo dneh je umrl. Kako de se bodo za kri masevali, ne vém, gotovo je, de prvi, kateri iz okrajine poglavarja Medita v okrajino ranjeniga pride, bo umorjen.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. S pastirskim listam od 17. svečana t. l. naš Milostni gospod, knez in škof svojimu častitimu duhovstvu pogodbo cesarjevo s sv. Očetam papežem razglasujejo. V tem slovesnim pisanji, ki vsak stavek razodeva veselje zavoljo častite zmage sv. cerkve Božje nad presojami, pravijo med drugim Njih milost: „Lastnost velikoserčnih mož je, vsaki blagorni moči v njenih mejah prosto delavnost pustiti, ker le tako zamore vse svoje znotranje bogastvo razodovati. Tako tudi avstrijski visoki cesar kratko nikar ni mislil, da bi njemu od Boga dodeljena oblast kako škodo terpela, ako cerkvi dodeli popolnoma prostost. Razjasnujejo visoko imenitnost te pogodbe, ker ona je velikarško slovesno spoznanje, da ima cerkev veljavo Božjo. Tukaj je bilo treba slovo dati sestavu (zistemu), ki samosvojnosti sv. cerkve ni hotel spoznati: febronianizmu. Njegov nasledek je bil: popolnoma podverženje cerkve pod posvetno oblast. Tega so se veselili vsi sovražniki matere s. cerkve, zlasti pa tudi protivniki občinskiga reda. Od todi toliko vpitje od teh sovražnikov in spodjedavcov sv. cerkve, ko je pogodba na dan prišla. Kar le koli je zoper cerkev živiga Boga s črtenjem napolnjeno in jo spodkopuje, kar je sovražno slehernimu državnemu redu in zlasti Avstrii, in njeno velikost in rastečo moč z nevošljivim očesam gleda, vse to je tudi svojo jezo in togoto v čezobilni méri zoper pogodbo izlilo in se z vsim orožjem zlobne laži in zvijače zoper njo vzdigovalo. To bučanje je cesarjevo bistro oko pač dobro previdilo; ali take maloserčne ozire prezirajoč, je ded habsburške pobožnosti to dopolnil, k čimur ga je pošteno serce in globoko kersansko prepričanje gnalo. Bil mu je pri sercu zgoli blagor ljudstva. — Z visokim zmagovavnim veseljem se smé cesar na svoje delo ezirati; ker ta pogodba mora vender kej veličiga biti, ko so sovražniki kersanstva, sovražniki Avstrije in sleherniga občinskiga reda, in vsi malikovavski popi noviga nejeverstva s tako težko zagrizovanim serdam zoper njo napolnjeni. Velike načelstva so v pogodbi izrečene, prav pripravne, cerkveno življenje povzdigniti in rane ozdravljati, v katerih človeštvo kervavi. Veselimo se, da je neomadežana nevesta Božjiga Jagnjeta slovesno kakor to spoznana, kar je ona v resnici. Prizadevajmo si iz vsih moči, to res doseči, kar sta oar vikši oblastnika na zemlji, papež in cesar, pri sklepu pogodbe v namenu imela: uravne (duhovne) podpore občinskiga reda in blagor ljudstev obnoviti in uterditi itd.“ Taki je ob kratkim pglavitni zapopadek tega slovesniga pastirskiga pisanja.

23. svečana je šel skoz Ljubljano mladi duhoven, gosp. Franc Lorenc Gerbl, iz Wasserburga na Parskim. Ko so bili gosp. Provikar l. 1851 iz Afrike prišli in so tudi Parsko obiskali, je bil Gerbl osmošolec v Monakovim in je že poprej pri vsaki priložnosti rad govoril od afrikanškige misijona in od g. Provikarja. Ko torej g. Provikar v Monakov pridejo, naznanijo vikši to tudi učencu Gerblnu, rekoč: „Zdaj je prišel mož, od kteriga vedno govorite“. Gosp. Provikar so ga spoznali in je tudi po mestu z njimi hodil in jim razkazoval, ter sklep storil, v misijon iti v Afriko, ko se izučil. Ta sklep misli tedaj zdaj dopolniti, potem ko je pred pol letam v mašnika posvečen bil. Za zdaj gre v Rim in se bo tam v napravi „dell' Anima“ mudil do vel. serpana, potem pa gre z jesensko odpravo vred v Egipt, ter bo celo leto ali še več ostal v Egiptu ali v Sirii, in potem bo dalje šel v srednjo Afriko, ako Bog hoče. Gerbl je učen in v mnozih rečeh izobražen, prav olikan mlad gospod, prijatelj z g. Kirchnerjem. Ima tudi marsikej skušnje, v vsih pglavitnih nemških mestih je že bil, in so jo pečal tudi mnogo za razširjanje rokodelske katoliške družbe, ktera ima v njegovim rojstnim

mestu ravno v hiši njegoviga očeta svoje središe in zbirališe. Ima naročilo od svoje domače rokodelske družbe, pozdravljati vse rokodelske katoliške družbe našiga cesarstva, torej pozdravi tudi ljubljansko rokodelsko tovaršijo v imenu wasserburške družbe in ji njene postave v spomin zroči. — Zvedili smo tudi od g. Gerbl-na, da so zopet 3 duhovni iz Tirolskiga pripravljani, s prihodnjo odpravo v Afriko se podati.

* *Svete pesmi*, ki jih je s privoljenjem pesnikov nabral gosp. Janez Volčič, so natisnjene. Na 4 polah obsežejo 52 različnih pesem, zlasti v slavo nebeske Kraljice popevanih, pa tudi družih. Natisnjenih je okoli 1200. Ako se vse protajo, bodo ostali nekteri groši za našiga krajnskiga Jožeta, zamurca, kterimu je blagoserčni gospod Volčič dohodke odmenil. Priporočimo tedaj slovenskim pevcam in vsim pesniškim prijatlam te lične bukvice, s kterimi bodo zanesljivo zadovoljni, in pa z njimi vred tudi našiga Jožeta. Naprodaj so pri Kremzarji po 12 krajev., ako bi kdo ravno hotel, jih utegne tudi pri Jožku dobiti.

* Včeraj je gosp. Olivieri z 10 zamurkami zopet prišel v Ljubljano in se je precej zvečer podal proti Gradcu po železnici. Gospé Ursulinke so še eno sprejele.

Iz Smlednika se piše „Hlas-u“: Naznanim pogodbo, ktera bo svesto slehernimu mikavna, to je, povernitev neke osebe v katoliško cerkev. To spreobrnjenje sim slišal iz ust osebe same, ki se je spreobrnila. — Oče, je pripovedovala, obilno s pozemeljskim premoženjem obdarovan, je skerbno gledal, da bi bili otroci dobro zrejeni. Na vero se ni pozabilo, in ondotni pastor, očetov prijatelj, je vzel dolžnost nase, nam augsburško versko spoznanje dovoljno v glavo vtisovati. De to učenje ni bilo brez pikarnja katoličanstva, se samo po sebi razume. Po protestantskih zapopadkih sim se učila tudi zgodovine in družih učnih snovin, in mislila sim si katoliško cerkev kakor človeškemu narodu nar bolj škodljivo, ktera se oliki ustavlja, temoto in hinavstvo pestuje. Sleherniga zamorem zagotoviti, da se v domu očetovskim ni nič dogodilo, kar bi me bilo zamogo prepričati, da sim na napčni poti. Osemnajst let sim imela, kar zašunil, da bodo v mestu, kjer smo stanovali, imeli „jezuiti“ misijon ali ljudske duhovne vaje. Koliko veselje za me, viditi mniha, pa še jezuita, od kterih sim že toliko hudiga slišala! Poprosim očeta, da naj smem iti v katoliško cerkev, mniha na leci vidit; ali oče mi je prošnjo odrekal. Tretjiga dne grem naključno mem cerkve, v kteri so bile duhovne vaje; radovednost me je močno noter vlekla; ne morem se hrepenenju ustavljati in stopim v hišo Božjo. Ravno govori pridigar od tega, kako mnogotero darov je sleherni človek iz roke Gosdodove prejel, in kako slabo da jih obrača. To je prav po besedi name merilo; milost Božja se me je prijela. Veliko spremenjenje se je v meni godilo; čutim strah in grozo pred sodbo Božjo; sprevidim, da pač blezo nisim bila prav v veri izurjena, in vse drugačnejši so se mi katoličani zdeli. Nekak nepokoj se me loti, kteri se ne da dopovedati. Grem po svojim opravilu in se domu vernem, pa v vsih družih mislih, kot sim bila od doma šla. Drugi dan zopet grem v katoliško cerkev, tako tudi tretji dan. Se vé, da doma nisim nikomur nič povedala. Zdaj sim že Boga prosila, naj mi nakloni duhovna, kteri bi me resnico učil. Ko misel v Boga obračam, gre mem mene duhoven, jezuit. Urno grem za njim v stanovanje. Nikomur ne morem dopovedati, kako je bilo takrat v moji duši. Stojim v poslopju, hočem duhovna poklicati, in od tesnobe se mi pót vali s čela in z obličja. Vsa bleda tu stojim, tako me zagleda dekla v duhovskim domu. „Pokličite O. H.“, so bile edine besede, ktere sim na njeno vprašanje zamogla spregovoriti. Duhoven pride in spozna, kaj se v meni godi. Ljubezen do Boga in do bližnjiga mu je navdajala besede, ki so serce mečile. Povém mu vse svoje življenje in prosim podučevanja. Privoli k temu duhoven, in desiravno

me na vse opomni, kar me po vernitvi v naročje prave cerkve čaka, me vendar Božja milost ni zapustila. Prejden so se duhovne vaje dokončale, sim bila že katoličanka. — Oče se je jezil, ko zvé, kaj sim storila; ali Božja milost mu je omečila serce in čez nekaj časa je bil tudi on katoličan. (Tom. Hájek.)

S stare Oslice. Sin pušave. — Danica, Novice in celo Laib. Ztg. razglašujejo pogosto, koliko delajo in napravljajo posamezne srenje za cerkvene namene; torej naj tudi jest razglasim prizadevanja Staro-osliškiga farniga vikariata. Ta občina je že pod poprejšnjim fajmoštram, g. A. F., duhovnišnico (farovž) mnogo predelala, v cerkvi pa je napravila nov tlak z velikimi plošami, od deleč privoženimi, nova stranska altarja, orgle, omrežje pri obhajilni klopi, in več cerkvene obleke. Čez vse to pa je občina poltretje leto sem tudi še zmiraj dalje toliko delala, ako se na njene okolišine gleda, de se ji more komej ktera v ti zadevi enaka šteti.

Leta 1853 je oskerbela slovesno obhajanje svojiga stoletniga obstoja (Dan 7. teč., 31. l.), kakor je sicer le redko kje. Olešanje cerkve, večna maša, marmorni spominek itd. zneso nad 180 gld. Radovoljni darovi za obljubno cerkev na Dunaji od tod so vse cerkvene občine te dezele prekosili, in de pri neki meri povemo: Ako bi bili povsod v primeri ljudstva in premožnosti po toliko dajali, bi bilo prišlo na Avstrijskim nar manj 30 milijonov v ta namen, ko se je sicer le 1.400.000 nabralo. Ravno to leto so duhovnišnico s škerlmi prelepo pokrili, ki jo je do tisthmal slama krila, so k nji nov hlev zidali in ga tudi s škerlmi pokrili, kar se z drugimi rečmi in z delam znese nar manj 580 gld. — 1854 je bil zvonik s križem na pokopališu vred čisto prenovljen, kar s pridelavami pri duhovnišnici in na vertu znese 160 gld. — 1855 so napravili bratovšino Marije Device karmeliške. Tudi je bilo pokopališe razširjeno, kar so v 4 tednih dokončali, desiravno je bilo treba zemlje še le prikupiti, apna, kamna čez 400 voz itd. še le pripravljati. Zid je bil z velikimi plošami pokrit. Siroški z delam: 390 gld. Ravno to leto so naredili pot (Nov. teč. 13. l. 67) čez planino do idrijanske ceste, s katero so tudi 4 farne vasi s farno cerkvijo pripravno zvezane. Ta pot je 1200 dunajskih sežnjev dolga, in ako bi se štela vrednost zemlje, ki so jo zastonj ljudje dali, komisijске opravila, brez kterih se je opravilo, in druge dela, bi ta pot, do 11 čeljev široka, stala nar manj 6000 gld. Tedaj ves znesek 7310 gld. Toliko je storila majhna ubožna gorjanska duhovnja v poltretjim letu brez nar manjši pomoči od koder koli. Smejo se na njo obrniti v nekim pomenu besede njeniga cerkveniga pomočnika: „V čimur si kdo kaj upa, po nespameti govorim (pa vendar resnico), si tudi jest“. (2. Kor.)

Razgled po keršanskim svetu.

Z Dunaja. Obilno popotnikov iz vsih krajev in dezel se je letas zbralo na božjo pot v Jeruzalem, kteri so 22. sveč. iz Tersta odrinili. — Nasvet zakonskiga prava na podlagi cerkveniga prava, izdela po kardinalu Rauscherju, je že po škofijah razposlan v pretehtovanje. — Vkladni kamen za obljubno cerkev na Dunaji bodo dobili iz svete zemlje iz Cesareje Filipove, ravno od ondod, kjer je sv. Peter pred Jezusom klečal in mu je Jezus rekel: „Na to skalo bom zidal svojo cerkev“. — Sliši se, de so zagrebški vikši škof za kardinala odmenjeni. — „Agram. Ztg.“ piše, kako nezumno je bilo veselje dveh, že poprej tam bivših zamurk, ko ste spet Olivieri-ta ugledale, ki ga svojiga očeta imenujete.

Iz Prage. Cesar Ferdinand in cesarica sta v spomin na svojo drugo poroko 3000 gold. za uboge praškiga

mesta darovala. Zraven tega je naznanjeno še več visokih in velikoserčnih darov tega blagiga cesarskiga para. — Cerkev sv. Cirila in Metoda v Karolinskim dolu ima v letu 1863 dodelana in v 1000letni spomin prihoda teh svetnikov in pomočnikov posvečena biti. — Gimnazij v Šlakenwerthu je jezuitam zročon.

V Paderbornu je Dr. Konrad Martin, profesor uravne in pastirstva v Bonu, škof zvoljen. On je spisavec učnih veroznanskih bukev, ki se tudi na avstrijsanskih višjih gimnaziij rabijo.

Rim. Sveti Oče so razodeli, de so bliža v Rusih velik okret v prid katoliške cerkve. Rusko poslanstvo v Rimu dobiva pogosto nagle poročila in ima s kardinalam tajnikam mnogo opraviti.

© Za gotovo se sliši, de cesar Aleksander misli stan katoliške cerkve zboljšati. Že je k temu marsikaj storil: Vodja za negreške verstva, Skrizitzync-a, ki je pri vsaki priložnosti katoličano preganjal, je odstavil; je ukazal berž izvoliti katoliškiga škofa in prvostolnika v Mohilevu in je škofam k popotvanju na zbor dvojno dnevno popotnino iz deržavne denarnice odkazal, de bi zamogli to imenitno opravilo denar dognati. Se je do sv. Očeta obrnil, de naj se 10 družih izpraznjenih škofijskih sedežev spet nado-polni. Je namesto Bibikov-a, katoličanam prijazniga in njih pravice branečiga generala Nazimov-a poglavarja v Vilno poslal. Je Kiselev-a, pravičniga, katoličanam ne protivniga moža v Rim poslal. Je postavil posebin odbor iz poštenih mož, vmes izverstnih katoličanov, de naj pritožbe katoličanov oestro preiskuje, gleda, de naj se desedanje pogodbe spolnujejo, in priprave dela, de se času primerna pogodba z Rimam sklene.

Carjigrad. Na pooblastenje iz Rima se bodo melkitiški (katoliški) škofje 1. sušca na Libanonu v samostanu „Odrešenikovim“ zbrali, ter pod predsedo apostolskiga poslanca patrijarha izvolili.

Azija. Vikši škof v Edesi in apostolski namestnik v Kalkuti, Dr. P. J. Carew, je 2. listop. l. l. v Kalkuti umerl. Pri ti žalostni prigodbi se je pokazalo spoštovanje tudi drugovercov do tiga katoliškiga škofa. Duhovstvo iz vsih verstev in ljudje iz vsih stanov in vér so za pogrebam šli: Častivci Buda-tovi, Brahma-tovi, Parsi ali malikovavci ognja itd., vsi so skazovali, kako močno so ranjega spoštovali. Tudi so bili pričujoči obilni uradniki od vlade in člani srenjskiga svetovavstva. Ravno tako tudi Kalkuški in Madraški časniki tožijo zavoljo zgube spoštovaniga in učeniga moža, imenitniga govornika in s čednostmi ovenčaniga škofa.

Pogovori z gg. dopisovavci.

Gosp. H. v st. 0: Prejeli: hvala! Obljubljeno prosimo. Gosp. F. Z. v G: V Vaših persih se zbuduje lep dar za poezijo; obračajte ga blago, kakor ste začeli, ne kakor nekteri mladenci — v pohujšanje in pogubo.

Mili darovi.

Za afrikanski mision.

Iz Šentjurje 2 gold. — Iz Cerklanske fare 5 gold.

Moj sovrednik in prijatelj, častiti gospod A. Zamejc, je zavoljo bolehnosti in vredniških pritežnost po nasvetu zdravnikovim od daljniga vredovanja odstopil in o ti priliki vsim podpornikam priserčno zahvalo razodene. Bodi mu tudi od naše strani odkritoserčna hvala; spremljala ga bo tudi dalje naša ljubezen in spoštovanje, kakor dosihmal.

Jeran.

Nro. 689/96.

Das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht hat mit Erlaß vom 5. März l. J. Z. 3. 3441 Folgendes angeordnet:
Nachdem die Schulferien an den Gymnasien durch die Ministerial-Berordnung vom 15. Dezember 1854 Z. 18748 (Reichs-Gesetzblatt Nr. 318 Jahr 1854) definitiv geregelt worden sind, so findet man in Verfolg dieser Berordnung rücksichtlich der Schulferien an Haupt- und den mit diesen vereinigten Unter-Realsschulen Folgendes zu bestimmen:

1.) Die Hauptschulen und die mit ihnen vereinigten Unter-Realsschulen haben das Schuljahr gleichzeitig mit den Gymnasien zu eröffnen, sonach

a) mit dem 1. Oktober: in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Tirol (mit Ausnahme von Bogen und Meran), Kärnten, Krain, Kroatien und Slavonien (mit Ausnahme von Fiume), in Ungarn, Siebenbürgen, in der Wojewodschaft Serbien und dem Temescher Banate.

b) Mit dem 1. November: im Küstenlande, Dalmatien und in Fiume.

c) Mit dem 1. September: im Lemberger- und Krafauer-Verwaltungsgebiete, in der Bukowina, sodann in Bogen und Meran.

2.) Die Herbst- oder Hauptferien am Schluß des Schuljahres haben in der obersten Klasse der Hauptschulen und in den Jahrgängen der Unter-Realsschulen sechs Wochen zu dauern; sie beginnen dabei entweder mit 15. August oder 15. September oder 15. Juli, je nachdem das Schuljahr mit 1. Oktober, oder 1. November, oder 1. September anfängt.

Nach diesen Bestimmungen sind auch die öffentlichen Prüfungen am Schluß des Schuljahres zu ordnen.

3.) Da für die untern Hauptschulklassen eine solange Feriizeit nicht zweckmäßig erscheint, so ist sie für dieselben auf vier Wochen zu beschränken.

4.) Nach dem Schluß des Schuljahres hat sich auch der Schluß des ersten Semesters in der Art zu richten, daß das ganze Schuljahr in zwei so viel als möglich gleiche Hälften zerfalle.

5.) Im Laufe des Schuljahres sind an den genannten Schulen außer den Sonn- und Festtagen folgende Ferialtage:

a) zu Weihnachten der 24. Dezember.

b) im Fasching, wo es bisher gebräuchlich war, der letzte Montag und Dienstag.

c) zu Ostern die letzten drei Tage der Charwoche bis einschließlich zum Osterdienstag.

d) wo die Schüler der Haupt- und Unter-Realsschule den Wittgängen beiwohnen, ist am Markus- und an den Witt-Tagen keine Schule zu halten.

6.) An Unter-Realsschulen sind wöchentlich die Nachmittage am Mittwoch und Samstag, oder statt derselben der ganze Donnerstag frei zu lassen.

7.) An Normal- und andern Hauptschulen ist nur der Nachmittag am Donnerstage frei; jedoch wird unter der Bedingung, daß die vorgeschriebene Zahl von Unterrichtsstunden abgehalten werde, gestattet, daß an jenen Hauptschulen, wo es bisher üblich war, entweder der ganze Donnerstag, oder statt dessen zwei Nachmittage freigelassen werden. Der ganze oder halbe Feriialtag in der Woche darf nicht verlegt werden, wenn auf denselben ein Festtag fällt.

8.) Den Hauptschul- und Unter-Realsschul-Direktoren wird gestattet, mit Vorwissen und Zustimmung des nächst höhern Schulvorstehers im Laufe des Schuljahres vier außerordentliche Ferialtage bei besondern Anlässen zu gewähren; jedoch sollen diese Ferialtage sich nicht an andere anreihen, auch nicht ohne einen wichtigen, auf die Schulen Einfluß nehmenden Grund zugestanden werden.

9.) Die niedern Volks- oder Trivialschulen haben sich, was sowohl den Anfang und die Dauer des Schuljahres, als auch die Schulferien betrifft, bis auf Weiteres an die Bestimmungen der politischen Schulverfassung zu halten.

Dieses wird der Schuldistriktsaufsicht in Folge hoher Landesregierungs-Eröffnung vom 28. v. M. Z. 4914 zur eigenen Benachrichtigung und zur weitem Verständigung der dortbezirkigen Volksschulvorsteher, Ortsseelsorger und Lehrindividuen behufs der genauen Darnachachtung anmit bekannt gegeben.

Zu Folge des Erlasses des hohen k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 29. v. M. J. 19625 wird an den hiesigen Hauptschulen die Ferienzeit auch in den untern Hauptschulklassen auf die Dauer von sechs Wochen festgesetzt, so daß in sämtlichen Klassen der Hauptschulen das Schuljahr mit dem 15. August abzuschließen ist.

Hievon wird die Schuldistriktsaufsicht über Eröffnung der hohen k. k. Landesregierung vom 11. v. M. J. 438 im Nachhange zu der hierortigen Mittheilung vom 11. April v. J. J. 689.96 zur weitem Verständigung der dortigen Schulvorstellungen, Curaten und Lehrer ammit in die Kenntniß gesetzt.

Kürfürstlich-bischöfliches Consistorium Laibach den 24. Jänner 1856.

Nro. 318.

Das hohe k. k. Ministerium des Innern hat unterm 5. Februar 1856, J. 28489 an die hiesige hohe k. k. Landesregierung wörtlich Folgendes erlassen:

Im Einvernehmen mit dem Handelsministerium findet man die Zusammenstellung der von den Seelsorgern zu liefernden statistischen Nachweisungen über die Bewegung der Bevölkerung den Bezirksämtern und in jenen Orten, welche keinem Bezirksamte unterstehen, den mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeindeorganen zu übertragen.

Der k. k. Landesregierung obliegt die Verpflichtung die Zusammenstellung der Bezirksbehörden und der Gemeindeverwaltungen zu sammeln, über die genaue Einhaltung der Frist zur Vorlage dieser Nachweisungen zu wachen, und sämliche Amtsvorstände (beziehungsweise Gemeindeverwaltungen) zur unverzüglichen Vorlage derselben anzuordern, endlich aber alle Bezirkssummarien der k. k. Provinzial-Staatsbuchhaltung behufs der Verfassung des Kronlands-Summariums zu übermitteln.

Die Provinzial-Staatsbuchhaltung hat im Wege der k. k. Landesstelle das Kronlands-Summarium in einem Exemplare an das Ministerium des Innern, dem Handelsministerium aber bloß die sämtlichen Bezirks-Summarien vorzulegen. Zugleich wird gestattet, daß die Bezirksbehörden die von ihnen zusammengestellten Tabellen nicht mehr in duplo, sondern nur in einem Exemplare vorzulegen haben.

Indem man noch bemerkt, daß nunmehr die Nachweisung nach Gerichtsbezirken wegfällt, findet man zugleich im Einvernehmen mit dem Handelsministerium zu verfügen, daß es von nun an auch von der länderweisen Zusammenstellung der das Militär betreffenden Daten abzukommen hat, und daß die Kronlands-Summarien fernerhin bloß auf die Civil-Bevölkerung zu beschränken sind.

Dagegen werden die von den k. k. Feld-Superioraten verfaßten Summarien über die Bevölkerungsbevegung im Wege der k. k. Militär-Landesbehörden dem Armeekorps-Oberkommando vorgelegt werden, welches dann sämtliche Feld-Superiorats-Summarien dem Handelsministerium behufs der Verfassung einer Hauptübericht über die Bewegung der Militär-Bevölkerung mittheilen wird.

Zu diesem Behufe erscheint es jedoch notwendig, daß jeder Civil-Seelsorger die Nachweisungen jener geistlichen Funktionen welche er mit Individuen des Militärvorstandes vornimmt, auf einen eigenen Bogen mit der Aufschrift „statistischer Ausweis über Militär-Individuen“ unter Angabe der für die einzelnen Tabellen nöthigen Bestimmungs-Elemente in Form eines Berichtes zusammenstelle, und mit seinen statistischen Tabellen dem betreffenden Bezirksamte, oder der dasselbe vertretenden Behörde einseude, von welcher dann diese Nachweisungen im Wege der k. k. Landesstelle dem Handelsministerium behufs der Ergänzung der zu verfassenden Hauptübericht vorzulegen sind.

Die diesfälligen Verfügungen Betreff des Civil-Glerus werden im Einvernehmen mit dem betreffenden Ordinariate zu treffen sein; dagegen wird der Militär-Glerus die Nachweisungen jener Funktionen, welche er in Stellvertretung des Civil-Glerus vornimmt in gleicher Form dem betreffenden Bezirksamte zur Ergänzung des Bezirks-Summariums vorlegen.

Schließlich wird noch bestimmt, daß vom Jahre 1856 angefangen, die in Rede stehenden statistischen Nachweisungen nicht mehr nach dem Verwaltungsjahre, sondern nach dem Sonnenjahre abzufassen sind.

Hievon wird die wohlbeherrschte Kuratgeistlichkeit in Folge hohen Landesregierungs-Erlasses vom 11. Februar 1856 J. 2495 zur Benehmungswissenschaft im Betreff des den Civil-Glerus angehenden Theiles dieser Ministerial-Verordnung in die Kenntniß gesetzt.

Kürfürstlich-bischöfliches Ordinariat Laibach den 23. Februar 1856.